

ናይ ደኣክል ምንቅስቃስን ፖለቲካዊ ሰልፍን

እዚ ኣቲናዮ ዘሎ ናይ ስቓይን ጭኮናን ዓዝቕቲ በቶም መጻውዒ ስም እናቐየየሩ፡ ብውልቃውን ጉጅላውን ረብሓታት ዝተኣሰሩ ውሑዳት ምልካውያን ውልቀ-ሰባት ዘካይድዎ ዘለዉ ፍጹም ምልካዊ ስርዓት ዝወረደ ምዃኑ ንኹልና ክወልድ ኣይከነን። ዝለዓለ ሓላፍነት ዝስከም ድማ እቲ ኣብ ዝለዓለ ፒራሚዳዊ ጥርዚ ናይዚ ምልካዊ ስርዓት ኮይኑ ብዘይ ህዝባዊ ምርጫ ፡ ብዘይ ህንጻ ሕገ፡ ብዘይ ባይቶ፡ ስማዊ እምበር ምሉእ ስልጣን ብዘይብሎም ካቢነ-ሚኒስትራት ን29 ዓመታት ዝግዝእ ዘሎ ፍጹም መላኪ (tyrant) እዩ።

እቲ ምስጢራዊ ዴሳዊ ሰልፊ ፈረሱ ኢሉ ብምእዋጅ ብ1994 ህግደፍ ዘቆመ ጉጅላ፡ ልክዕ ከምቲ ህግሓኤ ኢሉ ኣብ ውሽጡ ብምስጢራዊ ሰልፍ ስልጣን ብሒቱ ብውሽጡን ብግዳምን ዝጸረርዎን ዝወዳደርዎን ሓይልታትን ውልቀሰባትን ዝቀንጸለ፡ ሕጂ ከኣ ህግደፍ ኢሉ ኣብ ውሽጡ ስልጣን ዝቆጸጸር ምስጢራዊ ውዲታዊ ሰልፊ ወይ ጉጅላ ብምቛም፡ ብቃልሲ ክሰብ ዝወድቅ ፍጹም ምልካዊ ስልጣን ሰራሒ ይርከብ። ንህዝብና ድማ ብራዕድን ሸበራን እናገዝአ ብዘስከብኦ ጭካኔ ካብ ናይ መግዛእቲ ግዜ ዝኸፍአ ህይወት ከሕልፍ ገይሩዎ ኣሎ። ኣብ ታሪኽ ከም ዝተራእዩ ብስም ምልኪ ሸቃሎ፡ ምልኪ ዓኳያትን፡ ሰፊሕ ሓፋሽ ህዝቢ ዝብል መታለሊ መጻውዒ ኣብ ስልጣን ምስ ተኸየጡ ብጽኑዕ ወተሃደራዊ ምልክን ስለያዊ መርበብን ነቲ ኣብ ስልጣን ዘምጽኦም ህዝቢ ዘጋፈዑን ዘሰቅዩን ብዙሓት መራሕቲ፡ ጸሊም ታሪኽ ገዲፎም ሓሊፎም እዮም። እዚ ኣብ ሃገርና ዝገዝእ ዘሎ ጭካኔን ገዛኢ ውን ከም ዘመን ውቤ ብሕሰሙን ክፍኣቱን ክዝከር ክነብር እዩ።

ኣብ ዓለም ዝተኸየዱ ብዙሓት ሰውራታት ብህዝባዊ ቃልሲ ድሕሪ ምዕዋት ክጥለሙን ክጭወዩን ተራእዮም ኢዮም። ነቲ ዓወት ዝጭወዩ ውልቀሰባት፡ ምስጢራዊ ሰልፊ ብምውዳብ ፡ በቲ ሰልፊ ዝተዳለወን ዝተወደበን ምልካውን ውዲታውን ጉባኤታት ብምክያድ ኣቀዲሞም ፖለቲካዊ ስልጣን ይጭብጡ። ንዘስግእዎም ብማእሰርትን ቅንጻላን ብምልጋስ ክሰብ ህዝቢ ተላዒሉ ዘውርዶም ወይ ክሰብ ኣሪጎም ወይ ሓሚሞም ዝሞቱ ወይ ዝግምገሙ ኣብ ስልጣን ይጸንሑ። በቲ ደረት ዘይብሉ ናይ ሃርጋፍ ስልጣን ሸውሃቶም ድማ ይኣኸሊኒ ምባል ስለ ዘይፈልጡ ስልጣናዎም ናብ ደቆም ከሕልፉ ሕፍር ኣይብሉን። እዚ ኣብ ታሪኽ ዓለም ይኹን ኣብ ታሪኽ ሃገርና ዝተራእየን ዝረኣ ዘሎን ክወንነት እዩ።

ምንቅስቃስ ደኣክል ብዕላማኡን ሸቶታቱን ካብዚ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ፖለቲካዊ ሰልፊ ኣዝዩ ዝተፈልየ እዩ። ኣብ ስልጣን ጥራይ ከየተኮረ ካብ ታሕቲ ዝጅምር ናይ መሰረታት ህዝባዊ ምንቅስቃስ ብምኽኑ ዝተጋህሰ ናይ ሓባር መሰል ንምዕዋት ይቃለስ። ብዙሓት ሰባት ነዚ ኣብ መንጎ ፖለቲካዊ ሰልፍን ህዝባዊ ምንቅስቃስን ዘሎ መሰረታዊ ፍልልይ ካብ ዘይምርዳእ ዝተላዕለ ክተሓወደሎም ይርኣዩ። ብናይ ሰልፍን ጉጅላን ኣተሓሰስባ እናተንቀሳቐሱ ጌና ኣብ ምብጋስ ከሎ፡ ብውዲታውን ጉጅላውን ምትእስሳራት ነቲ ምንቅስቃስ ክጭውይዎን ስልጣን ክቆጸጸሩን ይጽዕሩ። ሳዕቤኑ ድማ ሓደገኛ ይኸውን ። ምኽንያቱ ነቲ ምንቅስቃስ ክሰብ ኣብ ልምሰት ዝበጽሕ የዐንቅፎ።

ፖለቲካዊ ሰልፊ ካብ ላዕሊ ንታሕቲ ህላዌኡ ዘረጋግጽ ኪኸውን ከሎ ህዝባዊ ምንቅስቃስ ግን ካብ ታሕቲ ንላዕሊ ተበጊሱ ዝቐውም ብዝኸነ ውልቀ-ሰብ ይኹን ጉጅላ፡ ብምስጢራዊ ይኹን ብቃልዕ ሰልፊ ዘይዝወርን ዘይዕብላልን ምንቅስቃስ እዩ። ህዝባዊ ምንቅስቃስ ውልቀ-ድልዎታትን ብሕታዊ ረብሓታትን ንምርካብ ዘይከነስ ናይቲ ምንቅስቃስ ረብሓ ብምቕዳም ዘሎካ ኩሉ ብምሃብ እዩ ዝከየድ። ተሳተፍቱ ድማ ብድልዎቶም ግዜኣም፡ ጉልበቶም፡ ፍልጠቶም፡ ገንዘብም ንጠቅሚ እቲ ምንቅስቃስ ይውፍይዎ። ውልቃዊ ናይ ስልጣን ህርፋን ይኹን ናይ ብሕታዊ ረብሓ ስስዕ የብሎምን።

ኣብ ሰውራና ከም ዝተራእዩ፡ ብስም ሰውራዊ ሰልፊ ንብሕታውን ጉጅላውን ረብሓታትን ንናይ ስልጣን ህርፋንን ንምሕላው ዝቆመ ሰልፊ ብኣንነትን ብውልቀ ኣምልኮን ይሰርሕ። ካብ ውሽጡ ድማ ብውልቀ-ነብስ-ኣምልኮ ሕማም (narcissist disorder) ዝሰቐ መራሒ ይፈጥር። እቲ ሰልፊ ምስ ውልቀ-መላኪ መራሒኡ ሓንሳብ ምስ

ተወደበ፡ ብብሽዓት ይኹን ብፍልጠት ዝወዳደርዎ ውልቀ-ሰባት ይኹኑ ሰልፍታት ኣዩፍቅድን። ማክያሽላዊ መትከል ብምኽታል፡ ክደፍርዎ ዘይክእሉን ዘምልኽዎን ድኹማት ኣብ ከባቢኡ ብምቕማጥን፡ ከፋፊልካ ግዛእ ዝብል ስልቲ ብምኽታልን ኣብ መወዳእታ ዘይብሉ ቅንጻላን ማእሰርትን ምድስካልን ብቃዳ ምጥፋእን ይነብር። ነቲ ፈልፋሊ ዓቅምታት ህዝቢ ዓጊቱ ጸረ ምዕብልናን ዕብየትን ይዕጠቅ። ከምዚ ኣብ ሃገርና ዝርእ ዝርእ ዘሎ፡ ስልጣኑ ክሰብ ዘይተተንከፈ፡ ነታ ብደም ጀጋኑ ደቃ ነጻነታ ዘረጋገጸት ሃገር ሒዞዋ ክጠፍእ'ውን ድሕር ኣይብልን። ንህዝባ ድማ ብስደትን፡ ኣራዊታዊ ጃምላዊ ማእሰርትን ቅትለትን እንዳኣጽነተ ኣብ ክንዲ ትምህርቲ ድንቁርና፡ ኣብ ክንዲ ምጣነ-ሃብታዊ ዕብየት ብናይ ኩፖንን ጸሊም ዕዳጋን ዝሰርሑ ውዳቅ ምጣነ ሃብቲ፡ ኣብ ክንዲ ውልቀ ወፍሪ ርእሰማል ምፍቃድ፡ ብባዶ ፃ ዝዝወር ንመላእ ናይ ሃገር ሃብትን ንግድን ወፍርን ኣብ ትሕቲ ፍጹም ቁጽጽሩ ብምእታው ክሰርሑ ይርእ። ኣብ ክንዲ ብልጽግናን ራህዋን ድማ ናይ ድኽነትን ጥሜትን ማዕርነት ክፈጥር ዕላምኡ ይገብር።

ናይዚ ስርዓት'ዚ ገበን ኣብዚ ጥራይ ዝድረት ኣይኮነን። እዚ ኣብ ናይ ነጻነት ዘመን ዝተወልደ መንእሰይ፡ ስድራ ቤትን ውላድን ዝሃንጸሉን ዘዕብየሉን ዓመታት ብኮንቱ ይጠፍእ ብምህላው'ውን ንህዝቢ ኤርትራ ከይፈረ፡ ክመክንን ክጸንትን ገይሩዎ ኣሎ። ምንቅስቃስ ይኣክል እምበኣር እዚ ኩሉ ግፍዕታት ኣብ ክጽወር ዘይከኣል ደረጃ ስለ በጽሖ ዝተላዕለ ፍኑው ህዝባዊ ማዕበል እዩ።

ምንቅስቃስ ይኣክል ብመንእሰያት ዝተበገሰ ናይ ለውጢ ህዝባዊ ምንቅስቃስ ከይኑ ኣብ ጉዕዞ እቲ ምንቅስቃስ ድማ መራሕቲ ኣብ ምፍጣር ይዕወት ኣሎ። ድሮ'ኪ ብርቱዓት ተስፋ ዝህቡ መንእሰያት መራሕቲ ይፈርዩ ኣለዉ። ናይ ይኣክል ምንቅስቃስ ካብ ኩሉን ፖለቲካዊ ውድባትን ሰልፍታትን ነጻ ዝኾነ ምንቅስቃስ ከም ምኪኑ መጠን ድማ ኩሉን ውድባት ክድግፍኡን ካብ ተመኩሮኡ እናዓበዩ ክቅጽል ከተባብዕኡን ይግባእ። ኣብዚ ግና ክሰሓት ዘይብሉ ሓደ ሓቂ ኣሎ። መንእሰያት፡ ናይቲ ኣበታቶምን ዓበይቲ ኣእዋቶምን ዘወዕትዎ ቃልሲ ኣወንታዊ ሽነኽት ብምቕጻል ፡ ካብ ዝሓለፈ ጉድለታት ተማሂሮም ድማ ብሱልን እናምን ቃልሲ ከካይዱ ታሪኽዊ ሓላፍነት ኣለዎም። ናይ ኣረገውትን መንእሰያትን ፍልልይ ከም ዘሎ ኣምሲልካ ንቃልሲ ክትዝርግ ምፍታን ናይ ጸላኢ ህዝብና ውዲት ኪኸውን ስለ ዝኽእል መንእሰያትና ቦታ ክህብዎ ይገብሩምን። ካብዚ ሓላፊውን ነቶም ብትሕተ-ሃገርነትን ጸቢብ ወገንነትን ኣውራጃነትን ክፈለገዎም ዝፍትኑ ካብ ጸላኢ ህዝቢ ኤርትራ ዝብገስ መጻወድያ ምኪኑ ብንቅሓት ተረዲኦም ክምክትዎም ይግባእ።

ናይ ይኣክል ምንቅስቃስ ናይ መላእ ህዝቢ ኤርትራ ምንቅስቃስ ደኣምበር ናይ ውሱን ኣውራጃ ወይ ወገን ምንቅስቃስ ኣይኮነን። ምኽንያቱ በዚ ዓመጺ ስርዓት'ዚ ፡ ዘይተበታተነት ስድራ-ቤት፡ ደቃ ዘይተቀንጸልዎ ዓዲ፡ ዘይተኣሰሩዎ ኣውራጃ፡ መሰላ ዘይተጋህሰ ቤተ ክርስቲያን ትኹን መስጊድ፡ ዘይተሰደድዎ ብሄር ዓላን። ስለዚ እቲ ዝድለ ለውጢ ንኩሉ ስለ ዝምልከት ኩሉ ውጹዕ ህዝብና ማዕረ እጃም ኣለዎ። ፍረ ዓወቱ ድማ ንኩሉ ብምክፋል ዝሕፈስ ደኣምበር ጉጅላዊ ምልኪ ኣልገስካ ብካልእ ጉጅላዊ ምልኪ ምትካእ እይኮነን። ወይ ድማ ከም ሰማልያ ውድቕትን ዝተገዛዘይትን ሃገር ምፍጣር ኣይኮነን።

ካልእ ግቡእ ተረድኦ ዘድልዮ ጉዳይውን ኣሎ። ናይ ሓሳባት ፍልልያት ምህላው ንቃልሲ ዘህብትምን ዘማዕብልን ኣገዳሲ ግደ ኣለዎ። ናይ ሓሳባት ፍልልያት ከም ጸላእቲ ዘናቁትን ዘቃትልን ክኸውን ይገብሩን። ኩሉ ንሓደ ዕላማ፡ ንሱ ድማ ምልኪ ምውዳቕን ፍትሒ ምዕዋትን ክሰብ ዝኾነ፡ ፍልልያት ብንቅሓትን ብብቅዓትን ናይ ምምሕዳር ብልሒ ምጥራይ ኣዘዩ ኣድላዩ እዩ። ብዘይ ናይ ሓሳባት ፍልልያት ዝመጽእ ሓድነት፡ ሓቕኛን ደሞክራሲያውን ሓድነት ክኸውን ኣይክእልን።

ምንቅስቃስ ይኣክል ናይ ህዝብና መረረን እዋያትን፡ ኣብ ዝለዓለ ጥርዙ ስለ ዝብጽሖ ዝተላዕለ ህዝባዊ ምንቅስቃስ እዩ። መንእሰያትና ኣብ ውሽጢ ሃገሮም ብዝወረደም ናይ ባርነት ጭኮና፡ ንስደት ተገዲዶም ምስ ወጹ ዘጋጠሞም ሞትን መቅዝፍትን ውርደትን ፡ ንኹሉ ስምዒቱ ስለ ዝተንከፈ ነቲ ጠንቂ ናይዚ ኩሉ ግፍዕታት ዝኾነ ምልካዊ ገዛኢ

ይዳኸለካ ብምባል ዝተላዕለ ፍኑው (spontaneous.) ምንቅስቃስ እዩ። ፍኑው ከይኑ ድሕሪ ምብጋሱ ግን ዝምርሓሉ መትከላትን ዝሰርሓሉ ሕግታትን ሓንጺጹ እናዕበዩ ክኸይድ ጸኒሑን ኣሎን። እንተኾነ ግና፡ እዚ ንኹሉ ፍትሒ ኢሉ ዝተላዕለ ክፋት ዝኾነ ምንቅስቃስ ክሰግሮ ዘለዎ ውድባዊ ብድሆታት ኣሎ። ንሱ ድማ ኩሎም ተሳተፍቱ፡ ካብ ብደሞክራሲያዊ ኣገባብ ዝተመረጹ መራሕቲ ጀሚሩ ክሰግሩ መሰረታዊ ውድባዊ ስነ-ስርዓት (organizational discipline) ብምርእይ ኣተኩሮኦም ኩሉ ንሓድነትን ዕብዮትን'ቲ ምንቅስቃስ ኪኸውን ኣለዎ። ኣነነትን ውልቃዊ ናይ ጠባያት ፍልልያትን ኣብቲ ናይ ሓባር ናይ ቃልሲ መኣዲ ቦታ ክህልዎ የብሉን። እንተኣጋጢሙ ድማ ጸላኢ ከይመዝመዞ ከሎ ብብሉልን ሕጋውን መገዲ ክእለን ክእረምን የድሊ። ውልቀ-ስነ-ስርዓት (self-discipline) ናይ ተሳተፍቲውን ሓጋዚ ምኾነ።

ኣብ መላእ ዓለም ፋሕ ኢሎም ዘለዉ ኣሸሓት ምሁራት ኤርትራውያን እቲ ጸረ ምሁራትን ጸረ ፍልጠትን ዝኾነ ስርዓት ግደ ስለ ዝኸልጹም ፍቱን ዓቕምታቶም ንረብሐ ሃገሮም ክሰርሑሉ ኣይከእሉን። ናይ ይኣክል ምንቅስቃስ ነዞም ኣብ ዝተፈላለዩ ዓውድታት ከም ዲሞክራሲያዊ ፡ ናይ ሕገ ፡ ናይ ምምሕዳር፡ ወዘተ... ብቅዓትን ተመኩሮን ዘለዎም ደቂ ሃገር እናዓደመ ዓቕምታቶም ከወፍዩ ከተባብዕ ኣድላዪ እዩ። መራሕቱ ክመርጽ ከሎ ድማ ብናይ ብቅዓት መዕቀኒታት ድኣምበር ብውዲትን ብትሕተ-ሃገራዊ ዝንባሌታትን ኪኸውን የብሉን። ኣብ ነፍሲ ወከፍ ከተማ ዘለ ብደሞክራሲያውን ሕጋውን ኣገባብ ዝተመርጹ ናይ ይኣክል ምንቅስቃስ መሪሕነት፡ ምስ ናይቲ ዘላቶ ከተማ ሰበ-ስልጣንን ሰብ-መዝን ናይ ዜና ማዕከላትን ጋዜጠኛታትን ብምርኻብን ምጽሕፋፍን ነቲ እናኸፍኦ ዝኸይድ ዘሎ ናይ ሃገርና ኩነታት ከተቃልዕን ፡ንተንኮላት ህግደፍ ክትምክትን ንእከይ ተግባራት ሰራውራ ከተምክንን፡ ንኹሉ ህዝቢ ከተማ ብዘይኣፈላላይ ክትጥርንፍን ዘይሕለል ጸዕሪ ከተካይድ ይግባእ። ኣብ ርእሲኡውን ናይ ኩላን ከተማታት ናይ ይኣክል ምንቅስቃሳት ምትእስሳር ብምርግጽ ናይ ሓባር ናይ ቀረባን ርሑቕን መደባት ብምስራዕ ዝሰፍሐ ምጥርናፍ ኣድላዪ እዩ። እቲ ብብዝሒ ኣብ ሱዳንን ማእከላይ ምብራቕን ዝርከብ፡ ንዝነውሐ ግዝያት ዝተሰደን ፡ ብረታዊ ሰውራ ኣቕዲሙ ዘበገሰን ዝተሰለፈን ህዝብናውን ኣብዚ ናይ ይኣክል ምንቅስቃስ ግደን ቦታን ክህልዎ ኣለዎ። እቲ ኣብ ውሽጢ ኤርትራ ዘሎ ናይ ፈንቅል ምንቅስቃስ ድማ ብኩሉ መገድታት ክድገፍ ኣለዎ።

ምንቅስቃስ ይኣክል ኣብ ዝብገስ ኣትሒዞ ዓሰርታት ኣሸሓት ኤርትራውያን ኣብ ኩሉ ቦታታት በብከተማኡ ብምልዕዓል ዓበይቲ ዓወታት ኣመዝጊቡ እዩ። ነቲ ስቕታ መሪጹ ዝጸንሐ ፡ ወይ ልቢ ኣዕቢዩ ንዝተመሓየሸ ኩነታት ብትዕግስቲ ክጽበ ዝመረጸ፡ ወይ ድማ ብፍርሕን ራዕድን ስምዒቱን ቃንዛታቱን ኣብ ውሽጡ ገይሩ ዝጸንሐ ፡ ወይ ብዝተፈላልዩ ምስ ብሕታዊ ጠቅሙ ዝተሓሓዘ ምክንያታት ፡ እናረኣየ ከም ዘይረኣየ፡ እናሰምዐ ከም ዘይሰምዐ ከይኑ ዝጸመመ፡ ዝኣኸለ ይኣክል ብምባል ከም ዝዕጠቅ ገይሩ እዩ። ደጊም ውድባዊ ውድብካ፡ ጀብሃ ሻዕብያ፡ ወገንይ ወገንካ ዝብል፡ ንድሕሪት ዝጥምት፡ ናብ ፋሕ ጭንግራሕ ዘምርሕ ድሑር ምፍልላያት ብንቅሓት ክምከት ኣለዎ!!! ኣብ ፍጹም ዓወት ንምብጻሕ፡ ኣብ ውሽጥን ወጻእን ዘሎ ህዝቢ፡ ብዝለዓለ ተዋፋይነትን ዝበዝሐ ቁጽርን ተላዒሉ፡ ነዚ ብኩሉ ሸነኽት ውዲቕን ፍሹልን ከይኑ ዘሎ ስርዓት ብምልጋስ መሰረታዊ ለውጢ ከመዝግብን ሓድነታ ዝሓለወት ብግዝእተ-ሕገ እትምራሕ ፍትሓዊት ኤርትራ ከረጋግጽን፡ ናይ ግድን እዩ።

ምስ ናይ ይኣክልን ፈንቅልን ምንቅስቃስ ንቅድሚት ክሰብ ምሉእ ዓወት!!!

ውድቀት ንምልኪ ዓወት ንፍትሒ!!!

ምስግና ባህታ ካብ ሲያትል